

ባዕላዊ ውድቀት ከትሓብእ ንካልእ ምጽላም ድርብ ስዕረትዩ።

ኣብ ሃገራት ዘጋጥም ውድቀት መሰረቱ ብክልተ ምኽንያትዩ ክኸውን ዝኸእል። ሓደ ጸረ-ህዝቢ ፖለቲካዊ ተፈጥሮ ዝወለዶ ግጉይ ዘቤታዊ ፖሊሲን ኣሰራርሓን ። ካልኣይ ካብ ግዳም ዝመጽእ ተጽብኦን ጽልእን። እቲ ካብ ግዳም ዝብገስ ተጽብኦን ጽልእን ንገዛእ ርእሱ ክልተ መልክዕ ከም ዘለዎ ምርጻእ ኣገዳሲዩ። ተገዲዱ ወይ ተግዲሙ ዝኣትዎ ጽልኢ ድዩ ወይስ፡ ባዕሉ ኣንቁዱ ዘበገሶ ተጽብኦን ጽልእን? ብንቕሓትን ብዕምቆትን ክግምገምን ልክዕ ዝኾነ መርገጽ ክውሰደሉን ይግባእ። ስለምንታይሲ ካብ ግዳም ዝመጽእ ኩሉ ካብ ናይ ገዛእ ርእሱ ተጽብኦ፡ ጽልእን ጎቦጣን ጥራሕ ስለ ዘይብገስ።

ንኣብነት፡- ኣብ ኤርትራ ዝተኻየደ ዝተናወሐን ዝመረረን ብረታዊ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነትን ህዝባዊ ሓርነትን ጠንቁ ብዘደናገር ግዳማዊ ተጽብኦን ጎቦጣንዩ። ህዝቢ ኤርትራ ኣንጻርዚ ብደይ መደይ ካብ ግዳም ዝመጽእ ተጽብኦን ጎቦጣን ክምክት ሓቢሩ ደው ክብል፡ ታሪኻዊ ሕጋዊ ፖለቲካዊ ዘእምን መርተዖ ስለ ዝነበሮዩ፡ ናብቲ ደማዊ ኩናት ተገዲዱ ኣትዩ። ኣብ እዋኑ ብዝነበሩ ገዛእቲ ኢትዮጵያን ዓንገልቶምን ብዝኸተልዎ ዝነበሩ ዓመጻዊ ኣገባብ ተገዲዱ ምበር ደሙ ከፍስስ ወይ ደም ካልኣት ከፍስስ ደስ ስለ ዝበሎ ፈትዮን ረድዮን ኣይኣተዎን። ተግዲሙዩ ኣትይዎ። ብዙሕን ክቡርን ዋጋ ከኣ ከፊልሉ። ሃገራዊ ነጻነቱን ህዝባዊ ሓርነቱን ንምጉንጻፍ ተገዲዱ ኣብ ዝኣተዎ ደማዊ ኩናት ብዝኸፈሎ መስዋእትን ዝተጎናጸፎ ዓወትን ከኣ ወትሩ ክሕበን ይግባእ።

ኣብዚ ዝኣተወሉ ምኽንያት፡ ዝገጠሞ ናይ ቀረባን ርሑንቕ ዝተዋደደ ተጽብኦ፡ ዝኸሰሮ ግዜ፡ ዝኸፈሎ ሰብኣውን ነዋታውን ዋጋ፡ ከም ህዝቢ ዘርእዮ ፈተኽ ዘይብል ጽንዓትን ተወፋይነትን፣ ዓው ኢሉ ክዛረበሉ፡ ክትርኽሉ፡ ብግቡእ ሰኒዱ ክምህረሉ ቅኑዕን ግድን ክገብር ዘለዎንዩ። ብሕሉፍ ታሪኹ ክዛረብ፡ ክትርኽ፡ ክስንድ፡ ክምህረሉ ኣለዎ ማለት ግን፡ ኣብ ጽልኢ ክነብር ኣለዎ ማለት ኣይኮነን። ኣብ ገዛእ ርእሱ ዓግም ከምኡ ዓይነት ከደጋጥም፡ ንሱውን ኣብ ልዕሊ ካልእ ተመሳሳሊ ዓመጻዊ ተግባር ከይፍጽም ቅድመ መረጻእታ ንምርካብዩ ክግልገለሉ ዘለዎ።

ነቲ ታሪኻዊ ኮነ ሕጋዊ መርተዖ ዘይነበሮ ብንሕና ንበዝሕ ንሕይል፡ ኣያታት ኣለውና፡ ኣነ ኣደ ንስኻ ውላድ ዝብል ሕሉፍ ስሰዎን ፈጠራዊ ድራማዊ ሕቶን ዝመንቀሊኡ፡ ኣብ ልዕሊኡ ዝተፈጸመ በደል፡ መጀመርታ ብሰላማዊ ፖለቲካዊ ኣገባብ መዕለቢ ክረክብ ተቓሊሱ ሰማዒ እዝኒ ኣይረኽበን። ሰላማዊ ሕቶኡ ሰማዒ እዝኒ ምስ ሰኣነ ካልእ ኣማራጺ ክርኢ ባህሪያዊዩ። ዝተናወሐ ብረታዊ ቃልሲ ድማ ምርጫ ወሲዱ። ተግዲትሉ ከኣ። ስለዚ ከኣ ተሃንዲዱ ንዝመጽኦ ዓማጺ ግዳማዊ ሓይልን ዓንገልቱን ዝሰዓረሉ ሃገራዊ ሓርነታዊ ጀግንነታዊ ታሪኹ፡ ንሕጅን ንመጻእን ኣብ ዝጠመተ ዝገብሮ ንጥፊታት ከም መወከሲ ክጥቀመሉ፡ ካብ ነካስ ጽልኢ ብዝደሓነ ከም ህዝባዊ ታሪኽ ካብ ትውልዲ ናብ ትውልዲ ከሰጋገሮ ዘመገሶም ምበር ዘንቅፎ ዮብሉን። ምኽንያቱ ተበዲሉ ምበር ኣይበደለን።

ዝተናወሐ ብረታዊ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነትን ህዝባዊ ሓርነትን ብውርደትን ስዕረትን ዓማጺ ሓይልን ዓንገልቱን ብሓበንን ዓወትን ህዝቢ ኤርትራ ብሓይልን ብሕግን ድሕሪ ምዝሓሙ፡ ኣብ 1998 ደብን ባድመን ሽፋን ብምግባር ዝተወለዐ ኣብራሲ ኩናት ግን፡ ጠንቁ ንኤርትራ ዝገዝእ ዘሎ እንኩሰባዊ ጸረ-ህዝቢ ጉጅለ ህግደፍ ምጅኑ ክደናገር ኣይግባእን። ብትዕዝብተይ ዝበዝሕ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ጀማርን ወራርን ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብ1998 ዝተወለዐ ኣብራሲ ኩናት ህግደፍ ከም ዝኾነ ተረዲኡ ኣሎ። ገለ ብሕልፍኦም ዘይኸዱ፡ ኣብቲ ዘይመረጽዎ መንግስቲ ፍጹማዊ እምነት ዘለዎም፡ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ብሓፈሻ ኣብ ልዕሊ ትግረዎት ከኣ ብፍላይ፡ መረጻእታ ዘይብሉ ዕሙት ጽልኢ ዘይሕደሩ ወገናት ግን፡ ነቲ ሓቂ ብግልባጡ

ከንብብዎን ከንበድብድዎን ንሰምዕ አለና። ተጋጊኹም ኢልካዮም አይሰምዑን። ጭብጢ አምጽኡ ኢልካዮም አየኸርቡን። ጭቡጥ መረዳኢታ አኸራብካሎም አይቅበሉን።

ኢትዮጵያ ትማሊ ጸላኢትና፣ ሎሚ ጸላኢትና፣ ትማሊ ስርዓታት ሃ/ሰላሴን ደርግን አድምዮምና፣ ብ1998 ከአ ወያነ ወሪሩና፣ ከምዚ ኮይናዮ ዘለና ክንከውን ዝገበረ ወያነዮ፣ ወያነ ሓሳድዮ፣ ትግረዎት ዝእመኑ አይኮኑን ጠላማትዮም። ሳላ መንግስትናን፣ ሓይልታት ምክልኻልናን ግን ንኹሉ ሰጊርናዮ። ከም ዝሓሰብዎ አይኮነሎምን። አይከሰርናን፣ አይወደቅናን። ከም ህዝቢ ብሳደና ልምዓትን ዕቤትን ንምርሽ አለና %ወዘተ ዝብል ሃሰስ ኢልካ ፍረ ነገር ዘይትረኽበሉ። አዝዩ ሕሱር ፕሮፖጋንዳ ተዓጢቆም፣ አንጻር ሓቂ ክነብሉ ንሰምዕ አለና።

ካብ ማህጸን ናይቲ አላሽ ከይበለ ብዝተናወሐ ፖለቲካውን ዕጥቃውን ቃልሲ ዝመጽእ ህዝቢ፣ ከምዚ ዝበለ ውዳኸ ተተሓሳስባ ክትሰምዕ ምሒር የሕፍር። ቅድሚ 1991 አብ ትሕቲ ጎጣጣ ኢትዮጵያ ከም ዝነበሩ፣ አብ 1998 ድማ እቲ መንግስትና፣ ንሕና ንሱ፣ ዝብልዎ መሰል አልቦ ገይሩ ብባርነት ጉልበቶምን ገንዘቦምን ዝማጽዮም ዘሎ ጉጅለ፣ ንባድመ ወሪሩ ክልተ ሃገራት አብ ዲቕ ዝበለ ደማዊ ኩናት ክኣትዎ ከም ዝገበረ እናፈለጡ ከምዘይፈለጡ ኮይናዮ አብ ጎሲ ዓማጺ ጉጅለ ምስላፎም ከም ኤርትራዊ ምሒር የቐንዙ።

ሓደ ፍትሓዊ ዳኛ፣ ሞያዊ ርትዓዊ ዳንኳታዊ ፍርዲ ክህብ እንተደኣ ኮይኑ፣ አበጋሲ ወይ ጠንቂ ናይቲ ጉዳይ መን ምኻኑ አጻርዩ ክፈልጥ አለዎ። መን ጠንቂ ከይፈለጠ ውሳኔ እንተሂቡ ግን፣ ዝሃቦ ውሳኔ ሚዛናውነት ዘየርእ ግምታዊ ወይ አድላዊዩ ክኸውን። ግምታዊ ወይ አድላዊ ፍርዲ ኸአ ቅነዕ አይኮነን። ነቲ ዳኛ አብ ትዕዛዝቲ ህዝቢ የውድቅ። ነቲ ክፍታሕ ዝድለ ዘሎ ጸገም ድማ ካብ መሰረቱ አየደቅሶን። ናይዞም ደድሕሪ ህግደፍ ዝሃሉ ዘለው ውሑዳት ግን ከአ ጸየቅቲ ኤርትራውያን አረዳድኡ ምበአር አብ ርእሲ ጉድኣት ጉድኣት፣ አብ ርእሲ ስዕረት ስዕረት፣ አብ ርእሲ ድኽነትን ስደትን ድኽነትን ስደትን ዝወልድዩ። ካብዚ ወጻኢ ንህዝቢ ኤርትራ ዘምጸእ አወንታዊ ፍታሕ የለን።

አብ ክንዲ ውሽጢም ዝፍትሹ ዝግምግሙ ነቲ ጉጅለ ህግደፍ ዝፍብርኹ ሓሶት ከም ዘለዎ ተቐቢሎም፣ ዶብ ሰጊሮም ብሰንኪ እክለ ከምዚ ኮይና እናበሉ ይቐዝሙ አለው። ንዓንዳሪ አረአኢያን ፋሽሽታዊ ተግባርን ጉጅለ ህግደፍ ከም ቅነዕን ቅቡልን ይሕበንሉን። ይኸርዕሉ። መን ከማኻ ይብልዎ። ሓቂ ክሒዶም ብ03 እናተመርሑ ደም ንጹሃት ከፍሰሱ ስለዘዋፍሮም ንቐሓትን ቡቐዓትን ይመስሎም። ተዛትዮም ዝተኸልዎ ቅዋም፣ ዝመረጽዎ መንግስትን መራሒ መንግስትን ከም ዘለዎም አፎም መሊኦም መንግስትና ሕግና ይብሉ። ወያነ ዝብል ቃል ጸርፊ መሰልዎም ክሳብ ዝዓፍሩ ወያነ ወያነ ይደጋግሙ። ውድብን ህዝብንውን አይፈልዩን። ናይ ፈታውን ጸላእን መሰረታዊ ፖለቲካዊ መምዘኒታት የብሎምን። ይፈቶ ይጸላእ ጉርብትና ህዝብታትን ሃገራትን ብዘይካ ተሳኒኻን ተኸባቢርካን ኩሉ ግዜ እናተጸረፍካን እናተኸራብብካን ሕቕ ንሕቕ ተዋሂብካ ምንባር ከም ዘይከአል አይርደኦምን።

ኮታ ብአምላኽቲ ህግደፍ ንዝምድና ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝምልከት ተታሒዙ ዘሎ ፖለቲካዊ ርድኢትን ዝሰማዕ ዘሎ መግለጺታትን አይኮነን ሃገራዊ ውልቀ-ሰባዊ ሚዛንውን የብሉን። ነቲ ብ1998 ብጉጅለ ህግደፍ ከም ዝተወለዐ ብድሌት ጉጅለ ህግደፍን መንግስቲ ኢትዮጵያን አብ ቅድሚ ደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለም ብሕገ ዝተጣየሰ ኮሚሽን ካሕሳ፣ ጀማሪት ናይዚ ኩናት ኤርትራያ ክብል ዝሃቦ ብይንን ህግደፍ ዕረ እናጠዓሞ ብወግዲ ተቐቢልዎ ዝሓደረ ሓቅን ክኸሕዱ ወይ ክዓባብጡ ይፍትኑ። እዚ ግን ዓለም ዝፈልጦ፣ ብግቡእ ዝተሰነደ ስለዝኾነ፣ እንተደለኻውን ክትዓብጡ ኮነ ክትክሕዱ ዝከአል አይኮነን። ብክሕደትን ጸለመን ከአ አይህጠርን። አይክበርን። ወራሪ ፖለቲካዊ ባህሪ ካብ ኢትዮጵያ ወገን ምበር፣ ካብ ማህጸን ኤርትራ ክውለድ አይኸእልን ብዝዓይነቱ ተዓሚቱ ዝከራኸር ከአ ጭብጣዊ መረዳኢታን ፍትሕን ዝጎደሎ አዝዩ ሕሱር አረአኢያዩ።

ነቲ ብጉጅለ ህግደፍ ብወግዓውን ዘይወግዓውን (ብ03) ዝግበር ዘሎ ግልባጥ ሓቂ ዝኾነ ፕሮፖዥን ዓይነት ስብሰባ ምቕባል፣ ውጽኢቱ ኣብ ገዛእ ርእሰኛ ዝፍጸም ፖለቲካዊ ነብሰ ችታለትዮ። ንህዝቢ ኤርትራ ከም ህዝቢ ካብዚ ዘለዎ ንላዕሊ ከይልክም ግን ካብ ደለይቲ ፍትሕን ደሞክራሲያዊ ለውጥን ልዑል ጥንቃቄ ምግባር የድሊ። ህዝቢ ኤርትራ ከም ህዝቢ ደላዩ ሰላምን ፍቕርንዮ። ኣይኮነን ሎሚ ኣብ ባይታ ዘየለ ህግደፍ ባዕሉ ዝፈጠሮ ጽልእ ምስ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ኣብቲ ናይ 30 ዓመት ደማዊ ኩናት ዝበጽሖ በደል ዘኪሩውን ቁስሉ ክሓክኽ ኣይደልን። ገዳፍዮ። ባህሪ ህዝብታት ኤርትራ ብቂምን ቅርሕትን ዝግለጽ ኣይኮነን።

ሎሚ ብሰንኪ ጸረ-ህዝቢ ጉጅለ ህግደፍ ክኸተሎ ዝጸንሖን ዘሎን ከፋፋሊ፣ ኣዕናውን ወራርን ፖሊሲ ኣጋጢሙ ንዘሎ ሃገር ከደን ኩለንተናዊ ዕንወት ብሰንኪ ወያነ ኢሉ ዝቐዝመሉ ምክንያት የለን። ኣብ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ባህላዊ ውድቀት ኤርትራ እንኮ ተሓታቲ ህግደፍ ምዃኑ ሕርሕራይ ገይሩ ዝፈልጥ ህዝቢዮ። ንምድንጋሩን መኣዝኑ ንምስሓቱን ግን ዛጊት ይስራሕ ኣሎ። ኤርትራ ብናይ ሰብ ደርቂ ክጥቃዕ ዝገበራ ወያነዮ። ክትደኪ ዝገበራ ወያነዮ። ህዝቢ ክስደድ ዝገበረ ወያነዮ። ቀጻሊ ዝኸይድ ዘሎ ጎስጓጎትዮ። ጉጅለ ህግደፍን ኣምለኽቱን ተመኽሮም ክሰምዑ ወይ ካብ ግጉይ ተመክሮኦም ክመሃሩ ዝሕሰብ ኣይኮነን። ባዕላዊ ውድቀትካ ክትሓብእ ንካልእ ምጽላም ግን፣ መግለጺ ብቕዓትን ትብዓትን ዘይኮነ፣ ድርብ ስዕረትዮ። ደለይቲ ደሞክራሲን ፍትሕን ተቐባብቲ ኤርትራውያን ድማ፣ ነዚ ድሑርን ዘርኣውን ፖለቲካዊ ወፍሪዚ፣ ብስምዒት ዘይኮነ ብፖለቲካዊ ንቕሓትን ብቕዓትን ክንምክቶን መስመሩ ከነትሕዞን ይግባእ።

ካብ ዛራ ማና

20-05-2020